

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUS
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna

HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUDELLE

ASIA Mänttä-Vilppulan kaupungin lausunto Mänttä-Vilppulan kaupunginvaltuuston päätöksestä 19.2.2024 (10 §) tehdyn kunnallisvalituksen johdosta.

Valittaja: Jarno Raunio.

Dnro 731/03.04.04.10/2024

ASIAMIES JA PROSESSIOSOITE

Mänttä-Vilppulan kaupunki
Hallintojohtaja Anitta Hietaniemi
Seppälän Puistotie 15
35800 Mänttä
Puhelin 044-0979 202
Sähköposti muotoa etunimi.sukunimi@taidekaupunki.fi

Jarno Raunio vaatii hallinto-oikeutta kumoamaan Mänttä-Vilppulan kaupunginvaltuuston päätöksen 19.2.2024 § 10 sekä määräämään toimenpidekiellon e.m. päätökselle kunnallisvalituksen käsittelyn ajaksi.

MÄNTTÄ-VILPPULAN KAUPUNGINHALLITUKSEN SELOSTUS JA LAUSUNTO

1. valitusperuste

” Mänttä-Vilppulan viranhaltija, sivistysjohtaja Juhani Tolonen syyllistyi tietoisesti antamaan harhaanjohtavaa tietoa 31-valtuutelulle, muille paikalla oleville viranhaltijoille sekä muille paikalla olleille tahoille, vastatessaan kysymykseeni, että MW-Kehitys Oy on tehnyt kattavan yritysvaikutus selvityksen toteutettuun kouluverkkoselvitykseen.”

Kouluverkkotyöryhmä on kokouksessaan 30.8.2023 (kokous 9/2023) päättänyt tilata kouluverkkoselvitykseen yritysvaikutusten arvioinnin MW-Kehitys Oy:ltä.

Yritysvaikutusten arvioinnin toteuttanut MW-Kehitys Oy on kaupungin osaomistama tytäryhtiö, jonka tehtävänä on kehittää kaupungin elinvoimaisuutta, yritysten palveluita ja toimintaympäristöä sekä niiden liiketoimintaa. Yhtiö edistää uusien yritysten ja työpaikkojen syntymistä sekä nykyisten työpaikkojen säilymistä, varmistaa yritysten työvoiman saatavuutta ja kehittää elinkeinoelämän, kaupungin sekä oppilaitosten

yhteistyötä. MW-Kehitys auttaa paikallisia yrityksiä kehittämis- ja liiketoimintamahdollisuuksien etsimisessä, osallistuu rahoitusratkaisujen rakentamiseen sekä sopivien toimitilojen löytämiseen.

MW-Kehitys Oy:llä on osaamiseen, kokemukseen ja paikallisten olosuhteiden vankkaan tuntemukseen perustuva paras mahdollinen asiantuntemus yritysvaikutusten arvioinnin tekemiseen. MW-Kehitys Oy on arviota tehdessään tehnyt asiantuntemuksensa perusteella selvityksen kouluverkon vaihtoehtoihin perustuvasta yritysvaikutusarviosta.

Kouluverkkotyöryhmä on kokouksessaan 29.9.2023 (kokous 10/2023) liittänyt kouluverkkoselvitysmateriaaliin tilaamansa yritysvaikutusten arvioinnin, jonka oli tehnyt MW-Kehitys Oy. Paikalla kouluverkkotyöryhmän kokouksessa olivat kaikki kouluverkkotyöryhmän jäsenet. Kouluverkkotyöryhmä ei ole pyytänyt lisäselvityksiä, korjauksia eikä laajennuksia yritysvaikutusten arvioon. Yritysvaikutusten arvio kokonaisuudessaan on ollut luottamushenkilöiden käytössä kaikissa päätöksenteon vaiheissa eikä siihen ole missään toimielimessä esitetty tarvetta täydennyksiin tai muutoksiin. Kouluverkkotyöryhmä, sivistyslautakunta, kaupunginhallitus ja valtuusto ovat pitäneet MW-Kehitys Oy:n tekemää selvitystä riittävänä valmisteluna päätöksenteon pohjaksi.

Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että kaupungille ei ole tullut paikallisten yritysten omissa nimissään toimittamia vastineita tai lausuntoja. Ne eivät myöskään lähettäneet omia kysymyksiä tai vastineita kouluverkosta kaupungille määräaikaan mennessä. Mikäli asia olisi yritysten mielestä huolestuttava, olisivat ne laatineet yritysten nimissä kannanottoja tai lausuntoja kaupungin kouluverkkosuunnitelmaan.

Lainsäädännössä ei ole säädetty, että kouluverkkoa koskevien ratkaisujen valmistelun yhteydessä tulisi tehdä erillinen selvitys asian ratkaisun vaikutuksista yrityksiin vaan kaupunki on oma-aloitteisesti tehnyt huolellista ja monipuolista valmistelua kouluverkkoratkaisuasiassa. Kaupungilla on oma ohjeistus ennakkovaikutusten arvioista, jonka osana on yritysvaikutusarviot. Kouluverkkoselvityksen laajuus on kaikkiaan 118 sivua ja siinä on monipuolisesti selvitetty eri kouluverkkovaihtoehtojen vaikutuksia. Kouluverkkoselvitys kokonaisuudessaan on ollut kaupunkilaisten luettavana kaupungin kotisivuilla (9.11.2023 alkaen) ja kaikissa päätöksenteon vaiheissa toimielinten kokousasiakirjojen liitteenä, myös valtuuston kokouksessa 19.2.2024 (§ 10). Koska missään vaiheessa päätöksentekoketjua ei kouluverkkoselvitysasiakirjoihin ole kohdistunut lisäys-, muutos eikä täydennystarpeita, ei myöskään valtuuston kokouksessa 19.2.2024 (§ 10), on sivistysjohtajalla ollut oikeutettu käsitys siitä, että valmisteluasiakirjat ovat olleet vähintäänkin riittävät ja laadullisesti kelvolliset. Näin ollen viranhaltijallakin on ollut oikeutettu

käsitys siitä, että valmistelu on ollut riittävää, jonka hän on tuonut esiin valtuuston kokouksessa vastatessaan esitettyyn kysymykseen. Lisäksi kaupunginhallitus kiinnittää huomion siihen tosiseikkaan, että myöskään valittaja, joka on kouluverkkopäätöstä tehtäessä 19.2.2024 § 10 päätettäessä ollut valtuutetun asemassa (varavaltuutettuna kokouksesta poissaolevan valtuutetun tilalla), ei ole esittänyt yritysvaikutusarvioon muutosta tai lisästarpeita eikä esittänyt asian palauttamista takaisin valmisteluun vaan on ollut valmis päättämään asiasta esityslistan ja sen liitteiden perusteella.

Kaupunginhallitus toteaa, että kouluverkkoasiaa valmisteltaessa ja siitä päätettäessä on menetelty hallintolain mukaisesti ja toteutettu huolellisen valmistelun vaatimusta.

2. *valitusperuste*

” Viranhaltijan tulee työssään toimia puolueettomasti, riippumattomasti ja tasapuolisesti. Tämä ei ole toteutunut viranhaltija Juhani Tolosen tilaamassa yritysvaikutusten arvioinnissa, jossa Kolhossa toimivat yritykset oli jätetty pois kokonaan.”

Kouluverkkotyöryhmä on kokouksessaan 30.8.2023 (kokous 9/2023) päättänyt tilata kouluverkkoselvitykseen yritysvaikutusten arvioinnin MW-Kehitys Oy:ltä.

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta 304/2003 § 17 1 ja 2 mom. kuuluvat seuraavasti: Viranhaltijan on suoritettava virkasuhteeseen kuuluvat tehtävät asianmukaisesti ja viivytyksettä noudattaen asianomaisia säännöksiä ja määräyksiä sekä työnantajan työjohto- ja valvontamääräyksiä.

Viranhaltijan on toimittava tehtävässään tasapuolisesti ja käyttäytyttävä asemansa ja tehtävänsä edellyttämällä tavalla.

Kaupunginhallitus katsoo, että sivistysjohtaja Juhani Tolosen toiminnassa ei ole minkäänlaisia viitteitä siitä, etteikö hän olisi suorittanut virkasuhteeseensa liittyvät tehtävät kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta annetun lain mukaisesti. Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että yritysvaikutusarvion tilaamisesta on päättänyt kouluverkkotyöryhmä ja se on myös hyväksynyt MW-Kehitys Oy:n toteuttaman yritysvaikutusten arvion riittäväksi kuten myös sivistys- ja kulttuurilautakunta, kaupunginhallitus ja kaupunginvaltuustokin.

3. *valitusperuste*

” Viranhaltija, sivistysjohtaja Juhani Tolonen kertoi tietoisesti ennen äänestystä valtuutetuille muunneltua totuutta yritysvaikutusten arvioinnista, joka on osaltaan ollut mahdollisesti myötävaikuttamassa valtuuston äänestystulokseen.”

Kouluverkkotyöryhmä on kokouksessaan 30.8.2023 (kokous 9/2023) päättänyt tilata kouluverkkoselvitykseen yritysvaikutusten arvioinnin MW-Kehitys Oy:ltä.

Yritysvaikutusten arvioinnin toteuttanut MW-Kehitys Oy on kaupungin osaomistama tytäryhtiö, jonka tehtävänä on kehittää kaupungin elinvoimaisuutta, yritysten palveluita ja toimintaympäristöä sekä niiden liiketoimintaa. Yhtiö edistää uusien yritysten ja työpaikkojen syntymistä sekä nykyisten työpaikkojen säilymistä, varmistaa yritysten työvoiman saatavuutta ja kehittää elinkeinoelämän, kaupungin sekä oppilaitosten yhteistyötä. MW-Kehitys auttaa paikallisia yrityksiä kehittämisen- ja liiketoimintamahdollisuuksien etsimisessä, osallistuu rahoitusratkaisujen rakentamiseen sekä sopivien toimitilojen löytämiseen.

MW-Kehitys Oy:llä on osaamiseen, kokemukseen ja paikallisten olosuhteiden vankkaan tuntemukseen perustuva paras mahdollinen asiantuntemus yritysvaikutusten arvioinnin tekemiseen. MW-Kehitys Oy on arviota tehdessään tehnyt asiantuntemuksensa perusteella riittävän selvityksen kouluverkon vaihtoehtoihin perustuvasta yritysvaikutusarviosta.

Kouluverkkotyöryhmä on kokouksessaan 29.9.2023 (kokous 10/2023) liittänyt kouluverkkoselvitysmateriaaliin tilaamansa yritysvaikutusten arvioinnin, jonka oli tehnyt MW-Kehitys Oy. Paikalla kouluverkkotyöryhmän kokouksessa olivat kaikki kouluverkkotyöryhmän jäsenet. Kouluverkkotyöryhmä ei ole pyytänyt lisäselvityksiä, korjauksia eikä laajennuksia yritysvaikutusten arvioon. Yritysvaikutusten arvio kokonaisuudessaan on ollut luottamushenkilöiden käytössä kaikissa päätöksenteon vaiheissa eikä siihen ole missään toimielimessä esitetty tarvetta täydennyksiin tai muutoksiin. Kouluverkkotyöryhmä, sivistyslautakunta, kaupunginhallitus ja valtuusto ovat pitäneet MW-Kehitys Oy:n tekemää selvitystä riittävänä valmisteluna päätöksenteon pohjaksi.

Kaupunginhallitus toteaa lisäksi, että kaupungille ei ole tullut paikallisten yritysten omissa nimissään toimittamia vastineita tai lausuntoja. Ne eivät myöskään lähettäneet omia kysymyksiä tai vastineita kouluverkosta kaupungille määräaikaan mennessä. Mikäli asia olisi yritysten mielestä huolestuttava, olisivat ne laatineet yritysten nimissä kannanottoja tai lausuntoja kaupungin kouluverkkosuunnitelmaan.

Lainsäädännössä ei ole säädetty, että kouluverkkoa koskevien ratkaisujen valmistelun yhteydessä tulisi tehdä erillinen selvitys asian ratkaisun vaikutuksista yrityksiin vaan kaupunki on oma-aloitteisesti tehnyt huolellista ja monipuolista valmistelua kouluverkkoratkaisuasiassa. Valtuuston käytössä ollut kouluverkkoselvityksen laajuus on kaikkiaan 118 sivua ja siinä on monipuolisesti selvitetty eri kouluverkkovaihtoehtojen vaikutuksia. Kouluverkkoselvitys kokonaisuudessaan on ollut kaupunkilaisten luettavana kaupungin kotisivuilla (9.11.2023 alkaen) ja kaikissa päätöksenteon vaiheissa toimielinten kokousasiakirjojen liitteenä, myös valtuuston kokouksessa 19.2.2024 (§ 10). Koska missään vaiheessa päätöksentekoketjua ei kouluverkkoselvitysasiakirjoihin ole kohdistunut lisäys-, muutos eikä täydennystarpeita, ei myöskään valtuuston kokouksessa 19.2.2024 (§ 10), on sivistysjohtajalla ollut oikeutettu

käsitys siitä, että valmisteluasiakirjat ovat olleet vähintäänkin riittävät ja laadullisesti kelvolliset. Näin ollen viranhaltijallakin on ollut oikeutettu käsitys siitä, että valmistelu on ollut riittävää, jonka hän on tuonut esiin valtuuston kokouksessa vastatessaan esitettyyn kysymykseen. Lisäksi kaupunginhallitus kiinnittää huomion siihen tosiseikkaan, että myöskään valittaja, joka on kouluverkkopäätöstä tehtäessä 19.2.2024 § 10 päätettäessä ollut valtuutetun asemassa (varavaltuutettuna kokouksesta poissaolevan valtuutetun tilalla), ei ole esittänyt yritysvaikutusarvioon muutosta tai lisäystarpeita eikä esittänyt asian palauttamista takaisin valmisteluun vaan on ollut valmis päättämään asiasta esityslistan ja sen liitteiden perusteella.

Kaupunginhallitus toteaa, että kouluverkkoasiaa valmisteltaessa ja siitä päätettäessä on menetelty hallintolain mukaisesti ja toteutettu huolellisen valmistelun vaatimusta.

4. *valitusperuste*

”Esittelijä vastaa siitä, että päätöksenteon pohjaksi annetut tiedot ovat oikeat ja riittävät. Tiedot eivät ole olleet oikeat, eikä riittävät kaupunginvaltuuston kokouksessa, jossa esittelijänä on toiminut kaupunginhallituksen esitys. Puolueettomuus ja tasapuolisuus ei toteutunut Kolhossa toimivien yritysten osalta, tehdystä yritysvaikutusten arvioinnista.”

Valmisteluaineistoon ovat kuuluneet mm. kouluverkkoselvitys ja sen lisäaineisto. Myös valmistelussa ovat olleet materiaalina mm. kuntalaisten toimittamat kannanotot ja vastineet suunnitellusta kouluverkosta. Asian huolelliseen valmisteluun liittyy oleellisena se, että esittelijä ottaa huomioon valmistelun aikana kertyvän materiaalin ja tekee materiaalin, lainsäädännön ja muun ohjeistuksen perusteella oman harkitun ja punnitun esityksensä asiasta. Kaikki toimitettu materiaali on vaikuttanut omalta osaltaan tähän harkintaprosessiin ja niin ollen virkavastuullisena esittelijänä sivistysjohtaja on tehnyt esityksensä sivistys- ja kulttuurilautakunnalle ja edelleen kaupunginjohtaja on tehnyt asiassa esityksen kunnanhallitukselle.

Kunnanhallitus tekee päätöksensä esityksestä. Kunnanhallituksella on vapaa harkintaoikeus siinä, millaisen päätöksen se asiassa tekee esittelijän esityksestä huolimatta. Kunnanhallitus voi päättää asiasta esityksen mukaan, esityksestä poiketen, palauttaa asian valmisteluun tai jättää asian pöydälle. Se voi myös päättää asian käsittelyn tai edellyttää asian valmistelua uudelta pohjalta. Kunnanhallituksen rooli on ko. kouluverkkoasiassa valmistella asiaa kunnanvaltuuston päätöksentekoa varten ja harkita omalta osaltaan valmistelun riittävyttä.

Asian valmistelu on hallintomenettelyä, jossa pyritään varmistamaan se, että kunnanvaltuutetuilla on riittävästi tietoa ratkaistavasta asiasta. Valtuuston toimivaltaan kuuluu arvioida se, pitkö se suoritettua valmistelua sisällöllisesti riittävänä. Mikäli kunnanvaltuusto olisi katsonut, että valmistelu ei ole riittävää, se olisi päättänyt palauttaa asian takaisin valmisteluun. Halutessaan kunnanvaltuusto on vapaa tekemään myös

erilaisen ratkaisun kuin kunnanhallitus sille esittää tai palauttamaan asian valmisteluun.

Mänttä-Vilppulan kaupunginhallitus katsoo, että valituksen alaisen Mänttä-Vilppulan kaupunginvaltuuston päätöksen 19.2.2024 (§ 10) kumoamiseen ei ole kuntalaista, hallintolaista eikä muustakaan lainsäädännöstä johtuvaa syytä. Päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt kunnanvaltuusto ei ole ylittänyt toimivaltaansa eikä päätös ole muutoinkaan lainvastainen. Keskeiset huomioon otettavat säännökset ovat hallintolain säännökset selvittämisvelvollisuudesta sekä vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta. Lisäksi kuntalain ja hallintolain esteellisyysäännökset tulee huomioida.

Kunnalla on oikeus päättää ylläpitämiensä koulujen toiminnasta ja toiminnan lopettamisesta. Kunta on suorittanut lainsäädännössä edellytetyt ja päätöksentekoprosessiin kuuluvat tiedotus- ja kuulemistoimet asianmukaisesti. Vaihtoehtoja on selvitetty laajasti ja kuntalaisten mielipiteet on otettu laajasti huomioon asian valmistelussa ja päätöksenteossa.

Koska kunnanvaltuuston jäsenten enemmistö on hyväksynyt 19.2.2024 § 10 sisältöisen päätöksen, voidaan arvioida, että suoritettujen valmistelutoimenpiteet ovat olleet vähintään valtuuston jäsenten enemmistön mielestä riittävät ja tuottaneet päätöksentekoa varten riittävät tiedot.

Kuntalain 53 §:n 1 momentin mukaan kunnanhallituksen on valmisteltava valtuustossa käsiteltävät asiat. Valtuustoasioiden valmistelusta ei ole muutoin erikseen laissa säädetty. Arvioitaessa sitä, onko valtuustolla ollut riittävästi tietoa asian ratkaisemiseksi, on huomioitava, että valtuuston itsensä harkintavaltaan kuuluu päättää, pitääkö se kunnanhallituksen suorittamaa valmistelua riittävänä, vai haluaako se palauttaa asian kunnanhallitukselle uutta valmistelua varten. Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarvittavat tiedot ja selvitykset. Viranomaisen tulee hankkia kaikki ne selvitykset, joilla se arvioi olevan merkitystä asian ratkaisemisen kannalta. Selvityksen laatu ja laajuus riippuvat aina kulloinkin käsiteltävänä olevan asian luonteesta. Valtuuston harkinnassa on näin ollen ollut tässäkin tapauksessa se, mitä ja minkä laajuista selvitystä se pitää riittävänä asian ratkaisemiseksi.

Päätösehdotuksen valmistelu on ollut riittävä ja että perusopetus kunnassa myös kouluverkon supistamisen jälkeen voidaan järjestää perusopetuslain edellyttämällä tavalla. Valtuuston päätöksen perustelut ovat käyneet ilmi päätösehdotuksen liitteenä olleista asiakirjoista. Valtuusto on harkintansa mukaan voinut päättää koulujen yhdistämisestä. Päätös ei ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä eikä päätös ei ole ollut kuntalain (365/1995) 90 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla lainvastainen.

Asian ratkaisevan toimielimen toimivaltaan kuuluu arvioida, pitääkö se suoritettua valmistelua sisällöllisesti riittävänä asian ratkaisemiseksi. Kaupunginvaltuusto on asiassa suoritettua valmistelun pohjalta ottanut asian ratkaistavakseen ja pitänyt siten asiassa saamiaan selvityksiä riittävinä, jotta se on voinut päättää kouluverkkoasiasta. Asian valmistelua ja esittelyä ei edellä todetun perusteella voida pitää sillä tavoin puutteellisenä tai harhaanjohtavana, ettei kaupunginvaltuustolla olisi ollut edellytyksiä

arvioida kaupunginhallituksen esityksen sisältöä ja merkitystä. Kaupunginvaltuustolla on edellä selostetun asian valmistelun perusteella ollut asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Laissa ei ole säädetty, että kouluverkkoa koskevien ratkaisujen valmistelun yhteydessä tulisi tehdä erillinen selvitys asian ratkaisun vaikutuksista yrityksiin. Nyt yritysvaikutusten arvio on toteutettu kaupungin omaa ohjeistusta laajempaan ja laadukkaampaan.

Edellä esitettyihin seikkoihin perustuen kaupunginhallitus esittää, että kaupunginvaltuuston päätöstä 19.2.2023 § 10 ei kumota. Lisäksi kaupunginhallitus esittää hallinto-oikeudelle, että toimenpidekieltoa ei määrätä Mänttä-Vilppulan kaupunginvaltuuston päätökselle 19.2.2024 § 10.

MÄNTTÄ-VILPPULAN KAUPUNGINHALLITUS